

“MONEDA UNICĂ și UNIFICAREA EUROPEANĂ”

CUPRINS

1.

1. Unificarea Europeană

Scurt istoric al constituirii Uniunii Europene

Instituțiile Uniunii Europene

Sistemul politic al Uniunii Europene

Membrii Uniunii Europene

Structura Uniunii Europene

Insemnele Uniunii Europene

Constituția Uniunii Europene

2. Moneda Unică

3. [Tratate care au pus amprenta Unificării Europene](#)

I. UNIFICAREA EUROPEANĂ

Uniunea Europeană (UE) și-a început existența la 1 noiembrie 1993, fiind noua denumire a Comunității Economice Europene (CEE), înființată în 1957.

1. Scurt istoric al constituirii Uniunii Europene.

Aspirația spre o Europă unită este veche; îngropați în praful istoriei necunoscute și al uitării nedrepte, mult mai bătrâni decât ne-am fi putut aștepta, îi regăsim pe primii părinți ai acestei idei. Tentative de unificare a națiunilor europene au existat încă dinaintea apariției statelor naționale moderne. Acum trei mii de ani, Europa era dominată de celți, iar mai târziu a fost cucerită și condusă de Imperiul Roman, centrat în Mediterană. Aceste uniuni timpurii au fost create cu forța. Impériul Franc al lui Carol cel Mare și Sfântul Imperiu Roman au unit zone întinse sub o singură administrație pentru sute de ani. Uniunea vamală a lui Napoleon și mai recente cuceriri ale Germaniei naziste din anii 1940 au avut doar o existență tranzitorie.

Napoleon I mărturisea, ca argument al campaniilor sale: “Unul dintre marile mele gânduri a fost concentrarea popoarelor, aceleași din punct de vedere geografic, fărâmițate de politică și de revoluții. Am vrut să fac din ele un corp de națiuni. Ar fi fost începutul, iar sfârșitul ar fi fost reuniunea acestor corpuri naționale într-un corp universal, **Asociațiunea Europeană...** În această situație s-ar fi găsit cele mai multe șanse de a introduce peste tot o unitate de coduri, de principii, de opinii, de sentimente, de vederi, de interese. Un cod european, o curte de casație europeană, o monedă unică, aceleași legi, toate râurile navigabile pentru toți, sfârșitul războaielor, pacea lumii. Fiecare să se simtă pretutindeni ca la el acasă. Atunci, poate ar fi permis să visăm la marea familie europeană.”

În 1849 scriitorul francez Victor Hugo, la Congresul Internațional pentru Pace de la Paris, vorbea despre momentul în care toate națiunile continentului se vor uni într-o societate supremă și vor forma o frăție a Europei: “va veni o zi în care voi, francezi, ruși, italieni, englezi, germani, voi, toate națiunile continentului, fără să vă pierdeți calitățile distincte și glorioasa voastră individualitate, veți fonda împreună o unitate superioară și veți constitui fraternitatea europeană.”

Europa a rămas însă profund divizată și afectată în mod deosebit de cele două războaie mondiale, care au izbucnit pe acest continent. După primul război mondial, ideile și preocupările pentru o Europă unită au fost frecvent evocate. Adunarea Societății Națiunilor a adoptat, de exemplu, la 17 septembrie 1930, o rezoluție care hotărâse crearea Comisiei de Studiu pentru Uniunea Europeană. Inițiativa a aparținut ministrului de externe al Franței, Aristide Briand, care a fost și desemnat președinte al Comisiei. Obiectivul prevăzut era crearea unei organizații europene cu caracter politic și economic. Datorită crizei internaționale și evoluției evenimentelor pe continent, ideea creării Uniunii Europene a intrat în impas și apoi s-a renunțat la ea...

Dupa cel de-al doilea razboi mondial o mare parte a economiei europene era distrusa. Chiar si în aceasta situatie ideile despre unitatea europeana au fost reluate. În 1946, Primul ministru de atunci al Marii Britanii, Winston Churchill a vorbit într-un discurs tinut la Zurich, în Elvetia, despre necesitatea crearii "statelor Unite ale Europei"

În 1947 a fost lansat "**Planul Marshall**", în scopul reconstructiei europene. Statele Unite ale Americii au oferit ajutorul lor pentru reconstructie tuturor tarilor continentului, dar acest ajutor a fost acceptat, doar de tarile care urmau sa constituie Europa Occidentala.

La sfârșitul deceniului 4 a început sa se contureze o noua diviziune a Europei dupa criteriul politico-ideologic si sistemul economico social, respectiv Europa Occidentala si Europa de Est. Contradictiile dintre ele s-au adâncit prin crearea celor doua blocuri militare -**NATO** (Stabilit prin Tratatul de la Waschingon din1949) si țările semnatare ale **Tratatul de la Varsovia** (1955). A urmat o perioada care a intrat în istorie sub denumirea de "**razboi rece**", încheiata abia la începutul deceniului 9. Cele doua parti ale Europei divizate - Vestul si Estul - au urmat si în domeniul economic cursuri diferite.

Pentru administrarea ajutorului primit din SUA prin "Planul Marshall", aceste tari au creat în 1948 Organizatia de Cooperare Economica Europeana(**OCEE**). Aceasta a devenit mai târziu Organizatia pentru Cooperare si Dezvoltare Economica (OCDE), care exista si în prezent , având desigur alte obiective decât cele ale organizatiei înlocuite.

În 1949, 6 țări din Estul Europei (**URSS, Bulgaria, Ungaria, Polonia, România, Cehoslovacia**) și fosta **RDG** au semnat acorduri de ajutor reciproc (**CAER**). Cu timpul, aceste acorduri s-au extins și în afara granițelor Europei, ajungând până în Cuba.

Pe de altă parte, la 9 mai 1950, ministrul francez de externe Robert Schuman a prezentat un plan, conceput împreună cu Jean Monnet (pe atunci sef al Organizatiei Nationale a Planificarii din Franta), prin care Franța și Germania hotărau să pună în comun rezervele de cărbune și oțel și invitau și celelalte țări ale Europei să li se alăture. **Planul Schuman** a devenit realitate la **18 aprilie 1951** prin semnarea la **Paris**, de către 6 țări (Belgia, Olanda, Luxemburg, RFG, Franța, Italia) a Tratatului instituind **Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului – CECO**.

Cele sase tari membre ale CECO au facut un pas important în directia unei uniuni economice generale si a unei uniuni în domeniul utilizarii pasnice a energiei nucleare în 1956 , când au cazut de acord asupra unui raport în acest sens prezentat de Paul Spaak, om politic belgian un adept frecvent al unitatii europene.

Aceasta înțelegere a dus la semnarea **Tratatului de la Roma**, la data de **25 martie 1957**, de către cele șase țări, care a pus bazele **Comunității Economice Europene (CEE)** și ale **Comunității Europene ale Energiei Atomice (EURATOM)**. Astfel s-au născut cele trei Comunități Europene. La început, CECO, pe de o parte, CEE și EURATOM, pe de altă parte, aveau instituții proprii. În 1967, ele s-au unit funcționând sub denumirea de Comunitățile Europene, sau Comunitatea Europeană, cu instituții comune, unice.

Progresul economic evident al Comunității Economice Europene a determinat **Marea Britanie** să solicite, în mai 1967, aderarea sa la Comunitate. Marea Britanie a fost urmată de **Danemarca, Irlanda, Norvegia**. Această procedură de aderare, începută în 1970, s-a finalizat prin semnarea Tratatului de aderare la Comunitățile Europene de către 3 dintre cele 4 state care au depus cerere: Marea Britanie, Danemarca și Irlanda. Norvegia a refuzat, prin referendum, să devină stat membru al Comunităților. Tratatul a fost semnat la Bruxelles, la 22 ianuarie 1972 și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1973.

Grecia, stat asociat încă din 1961 la CEE, a solicitat, la rândul său, să devină stat membru. În ciuda diferențelor de nivel economic, Tratatul de aderare a Greciei la UE a fost semnat la Atena, la 28 mai 1979 și a intrat în vigoare pe 1 ianuarie 1981.

Această extindere a fost urmată de aderarea **Spaniei și Portugaliei**, în 1986. Între timp, CEE a început să joace un rol tot mai important pe plan internațional.

După **căderea zidului Berlinului, în noiembrie 1989**, situația politică în Europa s-a schimbat din temelii, ducând la **reunificarea Germaniei în 1990** și la **instalarea regimurilor democratice** din țările din centrul și estul Europei.

În același timp, la nivelul Comunităților Europene au avut loc schimbări, astfel încât a fost necesară adoptarea unui nou document, **Tratatul de la Maastricht**, intrat în vigoare la **1 noiembrie 1993**.

Tratatul a modificat și extins tratatul pe baza căruia s-a stabilit Comunitatea Economică Europeană (CEE). Tratatul a prevăzut și schimbarea denumirii din Comunitatea Economică Europeană în Uniunea Europeană (UE).

Tratatul de la Maastricht este un fel de constituție pentru UE.

Prin Tratatul asupra Uniunii Europene cetățenii statelor membre devin în mod liber cetățeni ai Uniunii, cu următoarele drepturi:

- să se deplaseze și să-și stabilească domiciliul în mod liber pe teritoriul statelor membre;
- să voteze și să candideze la alegerile municipale și europene care se desfășoară în statul în care își are fiecare domiciliul,
- să fie protejat de autoritățile diplomatice și consulare ale oricărui stat membru;
- să se adreseze parlamentului și avocatului poporului.

În ianuarie 1995 adera încă trei țări - Austria, Finlanda și Suedia.
De la 1 ianuarie 1995 UE are 15 membrii cu drepturi depline, respectiv Austria, Belgia, Danemarca, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Luxemburg, Olanda, Portugalia, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Spania și Suedia.
În politica și în adoptarea măsurilor practice întâlnim o clasificare a membrilor UE în două categorii. În prima intra cele patru țări mari ale UE: Germania, Franța, Marea Britanie și Italia. În cea de-a doua intra celelalte țări membre, apreciate ca țări mijlocii și mici.

Consiliul European din martie 1993 a confirmat posibilitatea democrațiilor din Europa Centrală și Răsăriteană de a deveni membre ale UE de îndată ce ele își pot asuma obligațiile economice și politice impuse de calitatea de membri. Polonia, Ungaria și România au depus cereri de aderare. La întrunirea Consiliului European de la Essen din decembrie 1994, șefii de stat și de guvern ai țărilor membre ale UE au adoptat o strategie de pregătire a țărilor asociate în vederea accederii lor la statutul de membru al UE și au fixat începerea negocierilor de îndată ce ia sfârșit conferința interguvernamentală de revizuirea Tratatului de la Maastricht. După părerea președintelui comisiei Europene, Jacques Santer, negocierile se vor derula practic simultan cu toate țările asociate, în condiții de egalitate. Elementul cheie al strategiei îl constituie micșorarea decalajului dintre țările asociate și UE pentru pregătirea celor dintâi în scopul integrării pe piața internă a Uniunii. Acțiunea statelor membre și a Comunității cuprinde instaurarea unei politici economice fondată pe îngustarea coordonării politicilor economice ale statelor membre, pe piața internă și pe definirea de obiective comune, în respectarea principiului unei economii de piață deschisă și în liberă concurență. Aceste acțiuni includ și fixarea irevocabilă a taxelor de schimb conducând la instaurarea unei monede unice ECU, ca și definirea și conducerea unei politici monetare și de schimb unice al cărei obiectiv principal este de a asigura stabilitatea preturilor și de a susține politicile generale în comunitate.

Această acțiune a statelor membre și a CE implică respectarea principiilor directe următoare: preturi stabile; finanțele publice și condițiile monetare sănatoase, balanța de plăți stabilă...

Denumirea de “Uniunea Europeană” a devenit oficială și au fost stabilite noi obiective pentru statele membre:

- crearea **Uniunii Economice și Monetare – UEM**, între 1 ianuarie 1997 și 1 ianuarie 1999;
- **cetățenia europeană**;
- **stabilirea de noi politici comune**, cum ar fi **Politica Externă și de Securitate Comună (PESC)**

La **1 ianuarie 2002** bancnotele și monedele EURO au intrat în circulație în 12 state membre, acestea formând așa numita **Zona Euro: Germania, Franța, Luxemburg, Olanda, Belgia, Italia, Grecia, Spania, Portugalia, Finlanda, Austria, Irlanda.**

La 13 decembrie 2002, la Copenhaga, Consiliul European a făcut unul dintre cei mai importanți pași spre unificarea europeană, aprobând aderarea la Uniunea Europeană a 10 state, pentru data de **1 mai 2004: Cipru, Cehia, Estonia, Ungaria, Lituania, Letonia, Malta, Polonia, Slovacia și Slovenia.**

Putem spune că **Uniunea Europeană** este o entitate politică, socială și economică, dezvoltată în Europa, ce este compusă din 27 țări. Data de 9 mai a fost aleasă ca Zi a Europei de Consiliul European de la Milano, din 1985, apreciindu-se că punctul de pornire al construcției Europei unite a fost declarația prin care, la 9 mai 1950, Robert Schuman, ministrul de Externe al Franței, a propus Germaniei, vechi inamic al țării sale, dar și altor state, să contribuie la realizarea "unei solidarități de facto" și să pună "bazele concrete ale unei federații europene indispensabile pentru menținerea păcii".

2. INSTITUTILE UNIUNII EUROPENE

Sub prevederile articolului 7 al [Tratatului de instituire a Comunității Europene](#), revizuit ulterior prin tratatele integrării europene, principalele instituții ale Uniunii Europene sunt:

- [Parlamentul European](#), care reprezintă cetățenii Uniunii Europene, și care este ales prin vot direct de către aceștia. Parlamentul European are sediu la Strasbourg (in provincia franceza Alsacia) si voteaza asupra legilor privind bugetul, in cazul respingerii apare procesul de negociere cu Consiliul de Ministrii.
- [Consiliul Uniunii Europene](#) (*Consiliul de Miniștri*), care reprezintă fiecare stat membru , decide asupra proiectelor de lege ale Comisiei; stabileste bugetul si incheie tratate internationale.
- [Comisia Europeană](#), care reprezintă interesele generale ale UE. Comisia Europeana propune legi; Aplica planul bugetar; Vegheaza la aplicarea legilor europene, a bugetului si a programelor uniunii.
- [Curtea de Justiție a Comunităților Europene](#), care se îngrijește de respectarea legilor europene
- [Curtea Europeană de Conturi](#), care verifică finanțarea activităților UE

3. SISTEMUL POLITIC

Sistemul politic al Uniunii Europene este definit într-o serie de tratate. Acestea urmează să fie în curând înlocuite de un document unic, Constituția Europei. Tratatul actual și viitoare stabilesc pentru politica Uniunii Europene o serie de instituții. Sistemul politic rezultat din aceste acte reflectă prin structura sa principiul democratic al separării puterilor în stat în puterea legislativă, executivă și juridică, iar în ce privește procesul legislativ urmărește principiile subsidiarității și proporționalității.

4. MEMBRII

În prezent, Uniunea are 25 membri, dintre care șase membri fondatori din [1952](#): Franța, Germania, Italia, Olanda, Belgia, Luxemburg

Alte 19 state au aderat succesiv:

[1973](#): Irlanda, Regatul Unit, Danemarca

[1981](#): Grecia

[1986](#): Spania, Portugalia

[1995](#): Finlanda, Suedia, Austria

[2004](#): Polonia, Slovenia, Ungaria, Malta, Cipru, Letonia, Estonia, Lituania, Republica Ceha, Slovacia

[2007](#): România, Bulgaria

Alte trei țări, Croația, Macedonia, Turcia (asociată din 1963 și în uniune vamală din 1996), sunt oficial candidate la aderarea la Uniunea Europeană.

România și Bulgaria au devenit state membre cu drepturi depline la 1 ianuarie 2007 pentru că au îndeplinit criteriile de aderare și Tratatul de aderare a Republicii Bulgare și României care a fost ratificat de către toate parlamentele naționale ale statelor membre. Tratatul a fost semnat de reprezentanții statelor membre UE și de cei ai României și Bulgariei la [Abația Neumünster din Luxemburg la 25 aprilie 2005](#).

5. Structura UE

Uniunea Europeană

Primul pilon
(supranational-federatie)

Comunitățile Europene
(CE)

- [Politica agricolă comună](#)
- [Uniune vamală și Piața internă](#)
- [Politica în domeniul concurenței](#), [Subvenții de stat](#)
- [Politică structurală](#)
- [Politică comercială](#)
- [Uniunea Economică și Monetară](#)
- [Cetățenia europeană](#)
- [Educație și Cultură](#)
- [Cercetare și Mediul înconjurător](#)
- [Rețele transeuropene](#)
- [Sănătate](#)
- [Protecția consumatorului](#)
- [Politică socială](#)
- [Politica comună de imigrație](#)
- [Politica în domeniul azilului](#)
- [Protecția frontierelor](#)

Al doilea pilon
(interguvernamental-confederație)

Politica externă și de securitate comună (PESC)

Politica externă:

- [Cooperare](#)
- [Menținerea păcii](#)
- [Observatorii electorali și Trupele comune de intervenție](#)
- [Drepturile omului](#)
- [Democrație](#)
- [Asistența acordată statelor terțe](#)

Politica de securitate:

- [Politica europeană de securitate și apărare](#)
- [Dezarmarea](#)
- Aspectele economice ale dezarmării
- Sistemul european de securitate

Al treilea pilon
(interguvernamental-confederație)

Cooperarea polițienească și judiciară în materie penală (JAI)

- [Trafic de droguri și Trafic de arme](#)
- [Trafic de carne vie](#)
- [Terorismul](#)
- [Infrațiuni împotriva minorilor](#)
- [Crimă organizată](#)
- [Corupție, coruptibilitate și înșelăciune](#)

Din 2005, [România](#) are 35 de observatori în parlament, iar în 2007, numărul acestora va scădea la 33, dar aceștia vor primi drepturi egale cu cele ale oricăror parlamentari europeni.

6. ÎNSEMNELE UNIUNII EUROPENE

Simbolurile Uniunii Europene se referă la drapelul, imnul, deviza și moneda acesteia, conform Articolului IV-1 din proiectul de [constituție europeană](#). Potrivit constituției (care nu a intrat încă în vigoare) drapelul Uniunii este un cerc format

din doisprezece stele, pe fond albastru, imnul este extras din Simfonia a 9-a, Odă Bucuriei de Ludwig van Beethoven, deviza este *Unită în diversitate* (deviza actuală este *Unitate în diversitate*), iar moneda acestora este euro.

7. Constituția Europeană

Pe **18 iulie 2003**, proiectul final al **tratatului constituțional** (oficial **Tratat de instituire a unei Constituții pentru Europa**) pentru Uniunea Europeană a fost publicat în **Praesidiumul Convenției pentru Viitorul Europei**.

Constituția a intrat într-un proces de ratificare în toate cele 25 de state membre. După o serie de rezultate pozitive, Tratatul de instituire a Constituției a fost respins prin referendumuri negative în **Franța și Olanda**. Ulterior, tratatul a trecut în referendumul **luxemburghez**, după care procesul de ratificare a fost suspendat.

II. MONEDA UNICĂ

Nasterea monedei europene este in mod cert evenimentul financiar mondial cel mai important de la caderea sistemului Bretton Woods. Ea este o etapa importanta a constructiei europene, care se inscrie intr-un proces inceput de peste 40 de ani, o data cu crearea Comunitatii Europene a Carbului si Otelului (CECO), in 1951 si semnarea Tratatului de la Roma din 1957. Primele proiecte de unificare economica si monetara au vazut lumina zilei acum aproape 30 de ani; prin urmare ideea este departe de a fi noua. Euro-ul este o evolutie si nu o revolutie. El incoroneaza o lunga pregatire a economiilor europene, cu crearea unei pietee comune (in anii 60), liberalizarea miscarii de capital (1990), realizarea pietei unice in 1993 si, dupa semnarea Tratatului de la Maastricht, convergenta economiilor inspre cele mai bune performante in materie de inflatie, rata dobinzii si a deficitului.

Euro (EUR, sau €) este moneda unică a Uniunii Europene (UE).

A fost introdusă pe **1 ianuarie 1999**, la miezul nopții, succedând vechea unitate monetară europeană ECU (*European Currency Unit*). Monedele naționale ale țărilor participante au încetat să existe legal, devenind simple subdiviziuni ale monedei europene. Totuși bacnotele și monedele naționale au continuat să fie

folosite în țările respective, până la introducerea noilor bancnote și monede pe 1 ianuarie 2002. Vechile monede și-au mai păstrat valoarea legală până la data limită de 28 februarie 2002.

Un euro este divizat în 100 cenți, sau centime (nu contează ce declinare este folosită, *centimos* spanioli sau *centesimi* italieni).

În prezent zona EURO este formată din următoarele state: **Belgia, Germania, Grecia, Spania, Franța, Irlanda, Italia, Luxemburg, Olanda, Austria, Portugalia și Finlanda.**

Moneda EURO a intrat deja în circulație la data de 1 ianuarie 2002. Ea se prezintă sub forma de bancnote de 500, 200, 100, 50, 20, 10 și 5 EURO și sunt identice în toate cele 12 state. Monedele sunt de 1 și 2 euro, 50, 20, 10, 5, 2 și 1 cent. Monedele sunt emise de fiecare stat și au fața identică, iar pe verso sunt individualizate cu motive specifice fiecărui stat

Care va fi efectul asupra statelor din Europa de Est? Aceste state își păstrează încă monedele naționale. Monedele lor naționale nu au o rată de schimb fixă față de moneda unică. Putem afirma că trecerea la moneda unică aduce beneficii nu numai întreprinzătorilor, marilor companii, prestatorilor de servicii, ci și consumatorilor. Ele se referă în principal la:

- Stabilitatea monetară (se elimină riscul ratei de schimb pentru țările din zona EURO);
- Scăderea prețurilor datorită creșterii transparenței în domeniul costurilor, dar și al concurenței
- Transferul fondurilor se va face mai ușor și mai ieftin;
- Reducerea inflației (politica monetară comună va împiedica inflația dintr-o țară membră să afecteze celelalte state membre);
- Schimburile comerciale între statele membre vor fi impulsionate, datorită eliminării costurilor legate de schimbul valutar;

EURO are potențial de a deveni una dintre principalele valute de tranzacție pe plan mondial, alături de yen, ducând, în acest mod, la creșterea stabilității mediului economic internațional și la stimularea comerțului internațional.

Recompense pentru cei silitori și atenți, penalizări pentru cei care nu și-au dat suficient interes. Așa s-ar putea rezuma un bilanț al primilor șapte ani de existență a monedei euro.

Beneficiile aduse de existența monedei unice europene au un pret, aceasta e concluzia unui studiu realizat de Institutul Bruegel. Potrivit directorului Jean Pisani-Ferry, "elevii silitori", cum ar fi Irlanda, au avut de câștigat, în vreme ce la polul opus se situează Italia și Portugalia. În condițiile în care noile state membre ale Uniunii Europene bat deja la poarta zonei euro, "experiența acumulată trebuie folosită la gestionarea situației actuale, dar și în vederea ex-tinderii", spune Pisani-Ferry.

Economistul Alan Ahearne, coautor al studiului, este de parere ca diferentele persistente de crestere economica inregistrate de la un stat membru la altul pot duce la variatii semnificative ale cursurilor reale dintre economiile private si instrumentul de evaluare.

In Portugalia, cresterea economica semnificativa a fost urmata de "o dureroasa trezire la realitate" cauzata de unele "serioase greseli politice". Potrivit studiului, Lisabona a uitat de disciplina bugetara o data ce a indeplinit criteriile pentru trecerea la euro. "Exact de asta trebuia sa se fereasca", a comentat Alan Ahearne. In schimb, Irlanda a stiut sa mentina un ritm sustinut al productivitatii si competitivitatii. Cat despre Spania, autorii studiului spun ca, in ciuda unei politici bugetare corecte, are de pierdut de pe urma lipsei de competitivitate.

Astfel, estimeaza expertii Bruegel, primii sapte ani de euro au insemnat o evolutie dezechilibrata intre statele care au adoptat moneda, din cauza politicilor economice interne.

State participante

În prezent statele membre participante la euro sunt Austria, Belgia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Luxemburg, Olanda, Portugalia și Spania. Aceste țări sunt numite frecvent "Zona euro" sau "Euroland". De la 1 ianuarie 2007 sa alăturat zonei euro și Slovenia.

Andora, Monaco, San Marino și Vatican folosesc de asemenea euro, deși nu sunt în mod oficial membri euro, nici măcar membri ai UE. (Au folosit înainte monede care au fost înlocuite prin euro.) Din acestea, Monaco, San Marino și Vatican și-au creat propriile monede, cu propriile simboluri naționale pe spate. Andorra folosește monede franceze și spaniole, de vreme ce au folosit francul francez și peseta spaniolă ca și monedele sale. Aceste țări folosesc euro datorită unor înțelegeri cu statele membre UE (Italia în cazul principatului San Marino și orașului Vatican, Franța în cazul principatului Monaco), aprobate de către Consiliul Uniunii Europene.

Muntenegro și Kosovo, care au folosit marca germană ca și monedă a lor, au adoptat de asemenea euro, deși, spre deosebire de cele trei state de mai sus, nu au intrat în nici o înțelegere legală în mod explicit cu UE care să le permită acest lucru.

Țările care au avut moneda națională fixă în raport cu marcă germană, ex. Bulgaria și Estonia, și-au fixat și ele ratele de schimb în raport cu euro.

Danemarca și Regatul Unit nu sunt apte în mod legal pentru aderarea la euro, până când guvernele lor nu decid altfel. Suediei nu i-a fost aprobată participarea de nici un act legal; totuși, Suedia a decis în 1997 să nu se alătore zonei euro, așa că nu a făcut nici un efort spre a-și îndeplini criteriul necesar, de a avea o rată stabilă de schimb. Suedia a făcut un referendum pe tema monedei unice europene pe 14 septembrie, 2003, participanții votând împotriva euroului, după cum puteți vedea mai încolo: Da 41.8%, Nu 56.1%. Aceasta a constituit o decizie pentru minimum cinci ani.

În Danemarca un referendum pe tema aderării la euro a avut loc pe 28 septembrie, 2000, rezultând un procent de 53.2% împotriva aderării.

Ce a adus până acum Euro-ul în Europa și ce va aduce la nivel global?

a. îmbunătățirea gestiunii finanțelor publice realizată pentru a respecta regulile tratatului stimulează creșterea europeană din 2 motive:

1. pentru ca echilibrarea finanțelor publice, în mare parte realizată, favorizează pe termen lung economiile. Deficitele depășeau 6% din PIB în 1993. Ele vor fi de mai puțin de 1% în acest an. A reduce deficitele publice în Europa înseamnă a elibera 60 de miliarde euro pe an, care, în loc să servească finanțării acestora, pot să fie folosiți în mod util la investiții și consum, deci acest lucru înseamnă creștere economică. Din 1993, realocarea economiilor din sectorul public înspre sectorul privat a depășit 400 miliarde de euro. Ca o comparație, această sumă reprezintă de aproape 10 ori PIB-ul României!

2. pentru ca echilibrarea finanțelor publice clarifică orizontul investitorilor. În prozele sale, **Goethe** își pune întrebarea: *care este cel mai bun guvern?* Și tot el răspunde: *Cel care ne obligă să ne guvernăm noi însine.* Aici este principiul pactului de stabilitate și de creștere care conține regulile constringătoare din punct de vedere juridic pentru a preveni, corectă și, dacă este cazul, sancționează deficitele excesive. Directorii de întreprinderi nu sunt naivi. Ei știu că deficitele publice se plătesc mai devreme sau mai târziu sub forma impozitelor suplimentare. Un stat care acumulează deficite și, prin urmare, datorii, face să apese o sabie a lui Damocles asupra investitorilor și antrenează un cerc vicios: deficitele frânează investițiile și deci creșterea, provocând o scădere a intrărilor fiscale care alimentează la rândul lor deficitele. Pe de altă parte, buna gestiune creează un climat de încredere și facilitează deciziile de investiție, pentru că directorii de întreprinderi pot anticipa scăderea impozitelor.

Efectele pozitive ale acestei politici de gestiune sanatoasă încep să se facă simțite. În 1988, creșterea a atins 2,8% și 1,7 milioane de locuri de muncă au fost create. Creșterea a atins 2,2% în 1999 și trebuia să se accelereze cu mai mult de 3% în acest an. Un milion și jumătate de locuri de muncă ar fi trebuit să se creeze în 2000: în Europa curba somajului începe să se inverseze. Aceasta atingea în zona euro 11,5% în 1997, a căzut la 10% în '99; 9,4% în 2000 și ar trebui să atingă în acest an 7,5% (2006)

Euro este o monedă bună, așezată pe finanțe publice durabile, datorită (printre altele) pactului de creștere și stabilitate și girată de o bancă centrală independentă al cărui obiectiv este stabilitatea preturilor. Prin urmare este o monedă credibilă, care inspiră încredere operatorilor financiari.

b. calitatea regulilor de gestiune a euroului contribuie la a-l face atractiv pe piețele financiare

Această încredere s-a manifestat chiar și înainte de crearea sa: din 1998, euro a plasat Europa la adăpost de instabilitatea monetară. Aduceți-va aminte de criza

pesosului mexican din 1995, a antrenat, prin interpunerea dolarului, o apreciere sensibilă a marcii germane și un atac împotriva monedelor mai slabe ale statelor membre europene. Și pentru că relațiile economice ale uniunii cu Mexicul erau foarte slabe, angrenajul negativ antrenat de criza pesosului s-a măsurat în Europa în două puncte de creștere economică și 1,5 milioane de locuri de muncă pierdute sau necreate. Prin comparație, monedele europene au rămas perfect stabile în 1998, în ciuda unei crize a devizelor asiatice de o amploare și de o gravitate fără precedent. Deja euro face joc egal cu dolarul pe piețele internaționale de obligațiuni.

Statisticile disponibile pe 1999 arată ca emisiunile în euro reprezintă cu puțin peste totalul de 44% din totalul emisiunilor mondiale de obligațiuni. Ca o comparație, partea de emisiuni în cele 11 monede din zona euro atingea 36% din acest total în 1998 și 30% în 1997.

Euro este deci mai mult decât o simplă masă de monede pe care le înlocuiește: el devine o mare deviză internațională. Au avut loc deja aproape 2500 emisiuni în euro, pentru un total mai mare de 1400 miliarde de euro.

Media emisiunilor a crescut puternic în raport cu 1998: partea de emisiuni mai mare de un miliard de euro le-a dublat pe cele emise în moneda de către statele participante în primul trimestru din 1998, ceea ce contribuie la asigurarea lichidității pieței. Volumul total al pieței a crescut de 4 ori în 1999.

Constituirea unei piețe financiare europene vaste, profunde și lichide permite întreprinderilor din Comunitate să se finanțeze mai ușor, creînd sau găsind un produs adaptat nevoilor lor. De exemplu, piața obligațiunilor întreprinderilor - acele "corporate bonds" - a cunoscut în 1999 o dezvoltare rapidă: partea de întreprinderi din totalul emisiunilor de obligații în euro este de 3 ori mai mare decât cea constatată în 1998 în monede europene. Ea depășește 50%! Astfel Europa începe să își recupereze din întârzierea în raport cu Statele Unite în materie de intermediere. Această evoluție este benefică pentru toți: întreprinderile cistigă un nou mijloc de finanțare și investitorii un produs mai bine remunerat decât obligațiile de stat.

c. Care sînt efectele pe termen mediu ale monedei euro?

Euro este un catalizator de integrare macroeconomică și microeconomică.

1. *Pe plan microeconomic*, statele nu pot în același timp să dețină aceeași monedă și să aibă politici economice dispersate, care să meargă în toate direcțiile. Coordonarea politicilor economice este esențială credibilității monedei, echilibrului și succesului uniunii economice și monetare. Marile orientări ale politicii economice constituie un test al voinței statelor membre de a-și coordona politicile, servindu-se de instrumente care au acest scop, chiar dacă este de dorit a ne gândi încă de azi la modalitățile de întărire a acestei coordonări și a face mai constringătoare dispozițiile instituționale existente.

Printre altele, crearea euroului duce la armonizarea fiscală în economiile și impozitele întreprinderilor (nu există un risc al persoanelor particulare, pentru că

ele sint foarte putin mobile: mai putin de 1% dintre europeni lucreaza intr-un stat membru, altul decit cel de nastere).

Subiectul a fost tabu pentru mult timp, in sa azi lucrurile au evoluat: euro aduce o transparenta totala a diferentelor de impozitare, care ar putea crea unora din statele membre o tentatie a dumpingului fiscal. Iar acest lucru i-ar prejudicia pe toti, pentru ca s-ar traduce fie printr-o scadere a incasarilor - lucru ce ar putea pune in pericol finantele publice, fie printr-un transfer al principiilor de impozitare inspre facturile cele mai putin mobile, adica inspre salarii. Si nimeni nu doreste sa creasca costul muncii, din contra. Unele progrese s-au realizat: astfel, s-a adoptat in decembrie 1997 un cod de conduita in ceea ce priveste fiscalitatea intreprinderilor. Au fost examinate de catre un grup de lucru prezidat de catre dna Primarolo 250 de masuri; 40 au fost considerate ca derogatorii si ar fi trebuit suprimate pina in 2002. Este un pas important, in sa inca nu este vorba decit de un acord de buna conduita. Este greu sa mergi azi mai departe pentru ca deciziile in materie fiscala continua sa se ia in unanimitate. Trecerea la majoritate este in prezent discutata de catre o conferinta interguvernamentala care ar trebui sa se incheie in decembrie.

Trebuie sa se realizeze o armonizare sociala? Intrebarea s-a pus de mai multe ori, ea acoperind in general doua lucruri diferite: armonizarea salariilor si armonizarea legislatiilor.

- armonizarea salariilor este imposibila pentru ca diferentele salariale traduc adesea diferente de productivitate. A impune aceleasi salarii minime peste tot ar insemna sa se genereze somaj in tarile unde productivitatea muncii este mai slaba.

- armonizarea legislatiilor este dificil de realizat pentru ca acest lucru se refera direct la modelul de societate. Cine oare s-ar gindi serios la introducerea congestiunii germane in Regatul Unit?

Trebuie oare realizata o politica salariale europeana? Inca nu este de dorit acest lucru: economiile aflate in faza recuperarii (ex: Portugalia, Grecia...) au progrese de productivitate mai importante si deci posibilitati de cresteri salariale mai importante, ceea ce ar face nedorita o politica uniforma dictata de Bruxelles.

Singura solutie viabila astazi este de a avea un numar minim de reguli comune, de tipul "cartei sociale".

2. *Pe plan macroeconomic*, euro o sa accelereze fenomenul convergentei preturilor. Diferente importante exista intr-adevar in UE. Variatiile de preturi ramin, in medie, mai mari cu 30 % pentru produsele farmaceutice si cu 15 % pentru industria chimica sau produsele alimentare. Studiul periodic al Directiei generale a concurentei asupra preturilor automobilelor arata existenta diferentelor de pret fara taxe, diferente care merg pina la 40 % pentru acelasi model de automobil.

Transparenta adusa de euro, care face ca preturile sa fie mult mai simplu de comparat, intareste concurenta pe toate pietele de bunuri si servicii pentru intreprinderi, dar si pentru bunurile de consum, acolo unde marii distribuitori incep sa traseze sistematic diferentele cele mai interesante. Cresterea rapida a

comertului electronic accentueaza si mai mult acest fenomen de convergenta a preturilor, permitindu-i cumparatorului sa isi caute oportunitatile cele mai atractive. Conform unui studiu publicat de KPMG, 86% din marile intreprinderi europene cred ca diferentele de preturi se vor reduce dupa introducerea monedei euro si 64% se asteapta la o scadere a preturilor.

Pentru a pregati aceasta concurenta acerba, intrprinderile tind sa se regrupeze. Incep sa apara fenomene de concentrare in diferite sectoare cum ar fi cel de distributie sau cel bancar, unde fuziunile de achizitii se desfasoara intr-un ritm rapid. Volumul fuziunii de achizitii (1250 miliarde euro in 1999) in Europa este mai mare decat in Statele Unite. Mai mult, el continua sa se accelereze si atinge chiar si bursele. De exemplu, bursele din Paris, Bruxelles si Amsterdam vor fuziona in septembrie anul viitor pentru a forma Euronext, un vast spatiu care va grupa 1300 de intreprinderi cotate la bursa si 2380 miliarde de euro de capitalizare. Ele vor fi de asemenea reunite de catre bursa din Luxemburg. Actiunile vor fi cotate la Paris, produsele derivate la Amsterdam. Piata secundara va fi la Bruxelles. De altfel, un acord leaga euronext, Londra, Frankfurt, Zürich, Milano si Madrid pentru a dezvolta o interconexiune si a cota primele 300 de societati europene.

Europa este la inceputul unui proces de integrare economica a carui dimensiune si efecte sint greu de masurat astazi.

In concluzie, uniunea economica si monetara este un eveniment economic bogat in invataminte. Succesul ei arata capacitatea europenilor si a institutiilor de a duce la capat un proiect mare.

Pentru prima data de la căderea Imperiului Roman, majoritatea europenilor au aceeași monedă. Puțini erau cei care credeau în 1995 în crearea euroului. Pesimismul lor a fost dezmințit de fapte.